

## משפטו של לוקולוס

### מתוך תמונה 11

לוקולוס אני מערער.  
 כיצד זה תישפט מלחמה  
 בידי מי שבכלל לא מבין אותה.  
 מוכרת הדגים אני כן מבינה. הבן שלי  
 נפל במלחמה.  
 מכרתי דגים בשוק שֶׁבְּפוֹרוֹם.  
 יום אחד אמרו: הספינות  
 שחזרו מִהַקְּרִבּוֹת באסיה  
 הגיעו כבר. רצתי מהשוק,  
 על גדת הטיבר עמדתי שעות רבות  
 בִּמְקוֹם בו יָרְדוּ אל הרציף, ובערב  
 היו כבר הספינות ריקות. הבן שלי  
 מסולמותיהן לא ירד.  
 אז נשבה הרוח בנמל, בלילה, ואני קדחתי  
 מחום, ובחום חיפשתי רק  
 את בני, וככל שחיפשתי יותר  
 קפאתי יותר, ואז, מתה, באתי  
 לכאן, למלכות הצללים, להמשיך ולחַפֵּשׁ.  
 פֶּאֶבֶר, קראתי, כי זה היה שמו.  
 פאבר, בְּנֵי פאבר  
 אותו הריתי, ואותו גידלתי  
 בני, פאבר!  
 רצתי ורצתי דרך הצללים  
 חולפת מְצֵל אל צל  
 קוראת פאבר, עד ששוער אחד ממול

במִחְנוֹת של חללי המלחמה  
תפס לי בשרוול וכך אמר לי:  
זְקֵנָה, פאבר יש כאן הרבה. הרבה  
הרבה בנים לאימהות, וחסרים מאוד.  
אבל את שמותיהם הם שכחו  
השתמשו בם בצבא רק כדי להתפקד  
וכאן אינם דרושים כבר. ואת אימהותיהם  
הם אינם רוצים לפגוש עוד  
מאז הניחו להם ללכת למלחמות המגואלות-בדם.  
ואני עמדתי תפוסה בשרוול  
וזעקותי נתקעו עמוק בלוע.  
שותקת שְׁבִתִי לאחור, לא התחשק לי עוד  
להביט בפניו של בני.  
**שופט המתים** בית המשפט מחליט: אם החללים  
מבינה את המלחמה.

מגרמנית י. ל.

את האופרה "משפטו של לוקולוס" כתב ברכט בשלוש גרסאות. זהו סיפור העמדתו לדין בשאול, אחרי מותו, של המצביא הרומאי המהולל לוקולוס (מי שכבש במאה הראשונה לפנה"ס טריטוריות רחבות באסיה). חבר המושבעים המת, הדן את לוקולוס, כולל מורה, קורטיזנה, אופה, ומוכרת דגים. חלק ניכר מן העדים "יורדים" מתבליט האבן לכבודו של האלוף. העדות היחידה לזכותו של לוקולוס קשורה בהבאתו לאירופה, מאסיה, של עץ הדובדבן. תחילה כתב ברכט את הטקסט ביולי 1939, בגלות השוודית, כתסכית רדיו, ששודר ברדיו השוויצרי של ברן ב־1940. תקוותו לעניין את סטרווינסקי בחיבור המוסיקה לא התגשמה, אבל ב־1951 כתב את המוסיקה פאול דסאו (שכתב את המוסיקה גם ל"אמא קוראז", "מעגל הגיר הקווקזי", "גליליאו", ו"הנפש הטובה מסצ'ואן", ומי שניסה לתווך בשעתו בין ברכט לסטרווינסקי).